

Är alla rasister?

**"Här är det rent från de svarta, Svenskarna har sett till det."
"Men du är ju svartskalle själv."**

POLITIK & SAMHÄLLE
10 mar 2004

En svensk vän till mig berättade om ett underligt fenomen. Ända sedan min fru färgat håret svart hälsar folk mindre på henne, säger han, och i synnerhet utlänningar. Jag förklarade för honnom att det inte var så konstigt, för vi invandrare håller koll på varandra, på vårt beteende, våra felsteg och synder, mer än svenskar. Mindrevärdeskomplexet gör att vi gärna förebrår och tar avstånd från varandra för att inte verka alltför utanför. Kort sagt, vi befinner oss ständigt i en förklaringsfas, en ursäkta-mig fas.

Problemet som avsågs genom denna "förklaring" är den underliggande rasism som finns hos alla folkgrupper. Det är nämligen en stor och bedrövlig sanning att väldigt många människor bär med sig rasism inombords även om de inte visar det öppet.

Efter att ett par olyckliga händelser i mitt liv förknippade med fenomenet blev jag ytterst känslig för dess olika framträdanden i samhället. Utan att vilja vara generaliserande, är det otroligt hur utbredd rasism är och hur skrämmande naturlig dess existens känns för många människor. Den insikten gjorde mig inte så förtvivlad, som den korpulente mustash mannen från Snurre Sprätt, som gav sig iväg skrikande "Kaniner, alla är kaniner!", utan snarare väldigt aktsam och uppmärksam.

Så här gick allting till: ett antal år tillbaka, en ung tjej från öst påpekade för mig att vi alla innerst inne är rasister och därför inte hade rätt att förebrå svenskarna. "Vi gillar inte araber, kurder eller turkar och inte tycker de om oss heller," sa hon. "Ingen är förtjust i någon annan. Jag menar, vad skulle dina föräldrar tycka om du kom hem med en sådan svart Somalisk beslöjad tjej?"

Somalisk, svart och dessutom beslöjad. Skulle det vara en dödlig kombination? Jag tänkte inte mer på det förrän jag berättade för en svensk vännina, en som jag ofta haft fina samtal med och aldrig haft intryck av ens ett spår av någon slags avsiktlig tillbakadragenhet gentemot mig från, att jag hade flyttat till Rinkeby från Hagsätra och jag berättade hur bra det kändes, hur bra dagis och allt var i den hemtrevliga miljö jag hamnat i och bemöttes av en rynkad pannan och en förundrande min. På frågan om hon skulle kunna tänka sig bo där fick jag ett allra minst väntat svar: "Det finns inte många svenskar där, eller hur?." Vad säger man till något sådant? Altså inget typiskt som att rykterna går att det är ett farligt område, kriminaliteten blomstrar (av någon anledning full mest med barn familjer) och dylikt. Nej, inga klychor bara straight forward - inga svenskar ingen plats för mig.

Annat exemplet, som jag bokstavligen mådde illa av gällde mina landsmän. Fin familj, min son lekte glädjefullt med deras pojke och vi tänkte att de kanske var några att umgås med. Men snacka om att skenet bedrar. Det första som kom fram i vårt andra samtal ute på gården var en spontan reaktion på en förbipasserande mörkhyad pojke: "Dessa jävla svartingar. De bara skiter ned detta område. Sketiga apor." (var det rätt av mig att vara glad att de flyttade snabbt efteråt, tror ni?).

En vit man, (men svartskalle enligt personer ett, två och tre) bor i ett samhälle på östkusten. Första gången vi träffades, när han skulle visa mig runt lite frågade jag om han verkligen trivdes där, för det verkade rätt ödsligt. Han svarade, "Det är väldigt fint och lugnt här. Finns inga svarta. Svenskarna här ser till att inga sådana kommer in och stör."

Några andra mindre detaljerade exempel: en sydafrikanska som uttryckte för mig avsky mot hennes landsmän som hänger med med "svenska" tjejer (här vet jag inte om det bara rör sig om nationalism eller om "svenskt" används synonymt till "vit"). En präst i den fantastiska nyöppnade Kista centrum noterar glatt i förbigående: "Inga ljusa huvuden på långt håll." Jag hoppas jag inte misstolkar, men oavsett om han menade att det inte är fint pga att alla är "svartskallar" eller att det är fint just pga det så är det, hur dåligt som helst.

Nu kan man tycka att den förklaring som jag gav min vän i början av den här texten har en viss grund men vad det än är som ligger till grund för rasism är det bortförklaringar. För mig finns det inget som legitimerar rasistiskt beteende, men problemet är inte bortförklaringar utan insikten om fördomar man bär med sig. Värsta fördomen är nog tron att man inte har några fördomar. Hoppas man kan bli så pass ärlig med sig själv att inse vad som är fel.

Adnan Mahmutovic
www.adnanmahmutovic.com